

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครู โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
  - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
  - 6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครู โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของครูเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหาร โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน
3. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของครูเกี่ยวกับคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครู โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์มีทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังแตกต่างกัน
2. ครู โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ เพศชายและเพศหญิงมีทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียนแตกต่างกัน
3. ครู โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียนแตกต่างกัน

4. ครูโรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีทัศนคติเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียนแตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ที่ใช้การศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ครู โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2556 จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 5 โรงเรียน มีครูทั้งหมดจำนวน 259 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มประชากร โดยการกำหนดขนาดของกลุ่ม ตามตารางตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 608 – 609 ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 148 - 149) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 155 คน แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับฉลาก

3. เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครู โรงเรียนเทศบาล จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ผลปรากฏว่าแบบสอบถามจำนวน 50 ข้อ ผ่านเกณฑ์ทั้ง 50 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 1.789 – 6.089 หลังจากนั้นหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค ผลปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่น .9806

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการขอความร่วมมือไปยัง ผู้อำนวยการ โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ ขอให้ออกหนังสือขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา ไปยังโรงเรียนต่าง ๆ และนำแบบสอบถามแจกจ่ายไปยังโรงเรียนตามเป้าหมายและกำหนดวันรับคืน โดยส่งแบบสอบถามคืนที่ โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ แล้วผู้วิจัยไปรวบรวมแบบสอบถามที่โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ ด้วยตนเองปรากฏว่าแบบสอบถามจำนวน 155 ฉบับ ได้รับกลับคืน จำนวน 155 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติดังต่อไปนี้

5.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ และหาร้อยเสนอบริการข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

5.2 การศึกษาระดับคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียนตามทัศนะของครู โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยและการจัดอันดับ

5.3 การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียนตามทัศนะของครู โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ โดยการทดสอบค่าที่แบบกลุ่มตัวอย่าง ที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน โดยการทดสอบค่าที ใช้กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01

5.4 การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหาร โรงเรียนและเปรียบเทียบ คุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียน ตามทัศนะของครู โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา โดยการทดสอบค่าที แบบกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

5.5 การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหาร โรงเรียนและเปรียบเทียบ คุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียน ตามทัศนะของครู โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว กำหนดระดับความ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และถ้าพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ตามวิธีการของเซฟเฟ

5.6 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยการจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของ ผู้บริหาร โรงเรียนตามทัศนะของครู โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ มีดังนี้

1. ทัศนะของครูที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้โรงเรียน จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า

1.1 ทัศนะของครู โรงเรียนเทศบาลที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหาร โรงเรียน จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ระดับปานกลาง 1 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านวิชาการมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านคุณสมบัติส่วนตัว และด้านสังคม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหาร

1.2 ทัศนะของครู โรงเรียนเทศบาลเกี่ยวกับคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียน จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ใน

ระดับมากที่สุด 2 ด้าน ระดับมาก 2 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านวิชาการ รองลงมา คือ ด้านสังคม ด้านคุณสมบัติส่วนตัว ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงาน

2. การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียน ตามทัศนะของครู โรงเรียนเทศบาล พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านมีทัศนะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริง ของผู้บริหาร โรงเรียน ตามทัศนะของครู โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า

3.1 คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหาร โรงเรียน ตามทัศนะของครู โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศชายและเพศหญิง โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3.2 คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหาร โรงเรียน ตามทัศนะของครู โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3.3 ทัศนะของครู โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ เกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหาร โรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านสังคม และด้านการบริหารงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

4. การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียน ตามทัศนะของครู โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า

4.1 คุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียน ตามทัศนะของครู โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศชายและเพศหญิง โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

4.2 คุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียน ตามทัศนะของครู โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

4.3 ทัศนะของครู โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ เกี่ยวกับคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

5. ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียน ของครู โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ มีดังนี้ ด้านวิชาการ ควรมีคุณลักษณะด้านวิชาชีพเป็นอย่างดี ด้านคุณสมบัติส่วนตัว ควรมีคุณลักษณะเป็นผู้เสียสละ มีความกระตือรือร้น ด้านสังคม ควรมีคุณลักษณะให้คำปรึกษาแก่ผู้อื่นได้ และด้านการบริหารงาน ควรมีคุณลักษณะมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่

อภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียน ตามทัศนะของครู โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ ครั้งนี้ ปรากฏว่ามีข้อค้นพบสำคัญ ซึ่งควรนำมาเป็นประเด็นในการอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. ทัศนะของครู โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ ที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหาร โรงเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านวิชาการ ทั้งนี้เนื่องมาจาก ผู้บริหารที่ดี จะบริหารงานให้มีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจ ขอบข่ายเนื้อหาและหลักการบริหารงานวิชาการ อย่างลึกซึ้ง เพราะว่างานวิชาการเกี่ยวข้องกับการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพ การจัดการศึกษาของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จความสามารถของผู้บริหาร (กำจัด ชลสวัสดิ์, 2549 : 27) ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีคุณลักษณะทางด้านวิชาการให้มากที่สุด เพื่อจะได้บริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้มีคุณภาพบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายอันจะส่งผลถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฅภัทร ชินวงศ์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนที่เป็นจริง ในทัศนะของครูอาจารย์โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนที่เป็นจริง ตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกกรานต์ คชชะ (2550 : 62 - 64) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี ตามความคิดเห็นของครู ในสถานศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีตามความคิดเห็นของครู ในสถานศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดใจ ศิริสมบัติ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 มี ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ทัศนะของครู โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ ที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจาก ครู ใน โรงเรียนเทศบาลจังหวัดบุรีรัมย์ ต้องการเห็นภาพลักษณ์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ เป็นผู้ประสานชุมชนที่ดี เป็นผู้อำนวยความสะดวกที่เชี่ยวชาญ เป็นผู้วิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ครูจึงคาดหวังว่าลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียน ควรได้รับการพัฒนาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรชัย สุวพงษ์ (2547 : 78) ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบ

คุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เทอดศักดิ์ ถวิล (2552 : 50 – 54) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่คาดหวังของผู้ন্নันทนาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ สถาบันการศึกษา วิทยาเขตภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่คาดหวังของผู้ন্নันทนาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ สถาบันการศึกษา วิทยาเขตภาคกลาง โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจัดเป็นอันดับที่หนึ่ง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูเห็นว่า คุณลักษณะด้านวิชาการนั้นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ การเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ นับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาทั้งหลายต้องคำนึงถึงเป็นอันดับแรก เพราะการบริหารจัดการเพื่อเข้าสู่โรงเรียนคุณภาพนั้น แน่นอนต้องมุ่งที่งานวิชาการเป็นหลัก ส่วนงานอื่นๆถือว่าเป็นงานรอง หรือเป็นงานที่เกื้อหนุนให้กับงานวิชาการทั้งสิ้น ดังนั้น ใครก็ตามที่ต้องการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จหรือเป็นผู้บริหารมืออาชีพ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องฝึกฝนตนเองเป็นผู้นำทาง ซึ่งสอดคล้องกับ กำจัด ชลสวัสดิ์ (2549 : 27) ที่กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะทางด้านวิชาการหรือการบริหารงานด้านวิชาการถือว่าเป็นงานที่สำคัญที่สุดในบรรดางานของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะว่างานวิชาการเกี่ยวข้องกับการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จ ความสามารถของผู้บริหาร ดังนั้น ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีคุณลักษณะทางด้านวิชาการ เพื่อจะได้บริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้มีคุณภาพบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายอันจะส่งผลถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่อไป ซึ่งคุณลักษณะทางวิชาการสำหรับผู้บริหารนั้นควรจะต้องประกอบไปด้วยระดับความรู้หรือวุฒิ การศึกษา ความรู้ทางวิชาการ ความรู้ทั่วไป ความรู้ทางวิชาชีพรวมทั้งความรู้เกี่ยวกับสภาวะทางสังคมและประสบการณ์ในการทำงาน ผู้บริหารที่จะประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานจะต้องมีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตรมีความสามารถในการเขียนบทความทางวิชาการ การผลิตเอกสารทางวิชาการ มีความสามารถในการนิเทศ การผลิตสื่อการสอน การทำวิจัยในชั้นเรียน มีความรู้ในเรื่องเทคโนโลยีสมัยใหม่ มีความรู้เรื่องชุมชนและวิธีการนำเอาชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ที่มีก่อให้เกิดประโยชน์ทางวิชาการ ในการจัดการเรียนการสอน สนใจศึกษาหาความรู้สร้างผลงานทางวิชาการและมีความสนใจความเคลื่อนไหวในวงการศึกษาย่างสม่ำเสมอ มีค่านิยมที่พึงประสงค์ และเป็นผู้มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีหลักปฏิบัติในการปฏิบัติงาน ต้องรักและภูมิใจในวิชาชีพเพื่อไม่ให้ใครดูหมิ่นดูแคลน ทำให้สถานะของวิชาชีพต้องตกต่ำ โดยเฉพาะผู้บริหารต้องอยู่ในฐานะที่ผู้คนรอบข้างและ

ผู้ได้บังคับบัญชาให้ความเคารพนับถืออย่างจริงจัง เพื่อให้การบริหารงานสำเร็จลุล่วงด้วยดี จึงจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องครองงานให้เหมาะสมกับตำแหน่งและความรับผิดชอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยพร พันธุ์น้อย (2547 : 145) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษตามความคิดเห็นของครู ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษตามความคิดเห็นของครู ด้านวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กำจัดชลสวัสดิ์ (2549 : 112) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา ด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก

ด้านคุณสมบัติส่วนตัว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีการปฏิบัติงานความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในทุก ๆ ด้าน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกกรานต์ คชชะ (2550 : 65) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี ตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี ตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านคุณสมบัติส่วนตัวอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องมีความพร้อมในด้านสภาพร่างกาย จิตใจ และความมั่นคงของครอบครัว จะเห็นได้ว่าความพร้อมด้านส่วนตัวเป็นคุณลักษณะที่สำคัญเช่นเดียวกับคุณลักษณะด้านอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านคุณธรรมจริยธรรม ดังที่พิภพ วังวิน (2545 : 105) ได้กล่าวถึงจริยธรรมของผู้บริหาร คือ ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีจิตใจกว้างขวาง หมั่นสอดส่องดูแลความทุกข์สุขของผู้ได้บังคับบัญชา เสมอหน้ากัน คอยแก้ไขปัญหาหรืออำนวยความสะดวกผ่านพ้นอุปสรรค และ ปรีชา เพ็ชรฉกรรจ์ (2547 : 34) กล่าวว่า ผู้นำด้านคุณธรรมจริยธรรม คือ การที่ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความอดทนอดกลั้นและอดออม มีความเพียรมุ่งมั่นและตั้งใจปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี มีความเอื้อเฟื้อ เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ดำรงชีพอย่างเรียบง่าย เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ได้บังคับบัญชา มีคุณธรรมสูง มีเมตตากรุณา เอื้ออาทรต่อความเดือดร้อนของผู้อื่น สร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความยุติธรรม คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ดังที่ นงลักษณ์ สุทธิวิวัฒน์พันธ์ (2549 : 67 – 68) ได้สรุปลักษณะบุคลิกภาพของผู้นำซึ่งเป็นคุณลักษณะของผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จ ตามแนวคิดของผู้ที่ได้ศึกษามา ดังนี้ มีความเฉลียวฉลาด มีความมั่นใจในตนเอง สามารถสมาคมกับผู้อื่นได้ดี มีเจตจำนงแน่วแน่ มองโลกตามความเป็นจริง มีความเด่นหรือมีอำนาจ มีทัศนคติในเชิงบวก

ต่อมนุษย์ คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกกรานต์ ฤชชะ (2550 : 65) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี ตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริง และคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี ตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านคุณสมบัติส่วนตัวอยู่ในระดับมาก ดังที่ สมพร สุทัศน์ (2548 : 420 – 421) ได้กล่าวถึงปัจจัย ที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของผู้บริหารทุกระดับ คือคุณสมบัติในด้านมนุษยสัมพันธ์ ดังนี้สุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน ชี้แนะ แจ่มใส ยินดีให้ความช่วยเหลือผู้อื่น รู้จักปรับตน ให้เข้ากับผู้อื่นยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความเป็นกันเองเหมาะสมแก่กาลเทศะ มีความยุติธรรมยกย่องให้เกียรติผู้อื่น มีความจริงใจกับทุกคน ควบคุมอารมณ์ได้ เป็นที่ปรึกษาที่ดี มีความเสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เอาใจใส่ผู้อื่น เข้าใจและเห็นใจผู้อื่น มีน้ำใจ มีอัธยาศัยดี (รู้จัก ทักทายผู้อื่นก่อน) มีความเกรงใจ เอาใจเขามาใส่ใจเรา รู้จักให้กำลังใจผู้มีทุกข์ สอดคล้องกับ บุรุษชัย จงกลณี (ม.ป.ป. : 26 – 27) ได้สรุปจากแบบสอบถามผู้บริหารจากการประชุมสัมมนา ผู้บริหาร โรงเรียน จำนวน 42 คน มีความเห็นว่าคุณลักษณะด้านส่วนตัว ของผู้บริหาร โรงเรียน มีความสำคัญเรียงลำดับ คือ มีสุขภาพทางกาย จิตใจ ที่พึงประสงค์ของคนทั่วไป มีฐานะทาง เศรษฐกิจที่มั่นคง ไม่เสื่อมเสียในเรื่องส่วนตัว มีความพร้อมทางด้านครอบครัวไม่มีปัญหาส่วนตัว

ด้านสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารจะต้องเข้าไป มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชน ร่วมแก้ปัญหาของชุมชน สร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน สามารถใช้ทรัพยากร ของชุมชนในการจัดการศึกษา รับฟังข้อเสนอแนะของชุมชน จัดกิจกรรมที่มีประโยชน์ร่วมกับ ชุมชน ดังที่ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2548 : 3) กล่าวว่า ผู้บริหารควรมีคุณลักษณะทางด้านสังคมที่ดี มีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในมิติของการมีส่วนร่วม ในการบริหารท้องถิ่นว่า บทบาทของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมในการบริหารส่วนท้องถิ่น ได้แก่ บทบาทในการส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น การส่งเสริมความเข้มแข็งของท้องถิ่น การร่วมกับ ท้องถิ่นเพื่อการสร้างเสริมความสัมพันธ์ของคนในท้องถิ่น การสร้างคนรองรับการบริหารส่วน ท้องถิ่น เพื่อการนำท้องถิ่นไป สู่ความเจริญ เช่น การสร้างกระแสความต้องการ การสร้างกระแส ผลักดันการรวมพลังของของคนในท้องถิ่น การจัดระเบียบของท้องถิ่น การส่งเสริมเอกลักษณ์ของ ท้องถิ่นบทบาทในการร่วมแก้ปัญหาของท้องถิ่นและบทบาทในฐานะเป็นองค์กรที่ดีของการบริหาร ส่วนท้องถิ่น เป็นต้น ซึ่ง ฉลอง มาปริศา (2547 : 17 - 18) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้บริหาร เกี่ยวกับด้านสังคมว่าผู้บริหารควร เป็นผู้มีความรู้ ความสนใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรมท้องถิ่นมี ความยุติธรรมและใช้ความยุติธรรมนั้นต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมของสังคมด้วยสติปัญญาตาม

กระบวนการที่เหมาะสม เป็นผู้ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและผู้บริหารต้องเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม มีความรับผิดชอบ สร้างสรรค์ความเจริญแก่ชุมชนของตนเอง และ กำจัด ชลสวัสดิ์ (2549 : 40 – 41) กล่าวโดยสรุปว่า การดึงชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้มากน้อยเพียงใด เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาอย่างเต็มที่หรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับบทบาทหรือคุณลักษณะทางด้านสังคมของผู้บริหารในการแสวงหาความร่วมมือจากชุมชนหรือสังคมผู้บริหารต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชน ร่วมแก้ปัญหาของชุมชน มีความสามารถในการประสานงานกับบุคคล ชุมชนหรือองค์กรต่าง ๆ เป็นผู้ที่มีความสามารถดึงให้ชุมชนเข้ามาสนับสนุน กิจกรรมของสถานศึกษาได้ สามารถใช้ทรัพยากรของชุมชนในการจัดการศึกษาจัดการศึกษาให้เข้ากับชุมชน และรับฟังข้อเสนอแนะพร้อมทั้งปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของชุมชนได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยรัตน์ กรุณรัมย์ (2555 : 91 – 92) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษากลุ่ม โนนดินแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ในด้านสังคม อยู่ในระดับมาก

ด้านการบริหารงาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการใช้ความรู้ความสามารถ ทักษะกระบวนการและเทคนิควิธีที่เหมาะสมในการบริหารงานให้บรรลุผล ครู โรงเรียนเทศบาลจึงมีความคาดหวังว่าผู้บริหารควรที่จะมีคุณลักษณะด้วยการบริหารงานอยู่ในระดับมากที่สุด เพื่อบริหาร โรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแข่งขันกับโรงเรียนอื่น ๆ ได้ ดังเช่นที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2547 : 17 - 19) กล่าวว่า ในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารจะต้องใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหาร โรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนให้บุคลากรเกิดความมุ่งมั่นพัฒนา จัดกิจกรรมหลากหลายเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาโรงเรียน และประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับ สมศักดิ์ เจริญพานิชเสรี (2546 : 1) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ความสามารถในการบริหารจัดการที่ผู้บริหารพึงมีคือ การมีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการทั้งคนและงาน ซึ่งจะส่งผลให้ผู้บริหารจัดการและวางแผนงานทุกด้านในโรงเรียนได้อย่างเป็นระบบ มีความสามารถวัดและประเมินผลงานได้อย่างครอบคลุม และมีประสิทธิภาพพร้อมทั้งรายงานหน่วยงานต้นสังกัดได้ทันตามกำหนดเวลา มีระบบสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันและทันสมัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยรัตน์ กรุณรัมย์ (2555 : 93) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษากลุ่ม โนนดินแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริง

และที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ในด้านการบริหารงาน อยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียนตามทัศนะของครู โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ครู โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ มีทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคุณลักษณะที่เป็นจริงมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าคุณลักษณะที่คาดหวังทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งครู โรงเรียนเทศบาลได้ประเมินตามการปฏิบัติจริงของผู้บริหารไม่ว่าจะเป็นด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านคุณสมบัติส่วนตัว ด้านสังคม และด้านบริหารงาน ต่างจากคุณลักษณะของผู้บริหารที่ครู โรงเรียนเทศบาลได้คาดหวังไว้ เป็นธรรมดาว่าครูเขาย่อมคาดหวังไว้สูงแต่ในทางปฏิบัติหรือความเป็นจริง เป็นการยากที่ผู้บริหารโรงเรียนจะมีคุณลักษณะหรือการประพฤติปฏิบัติ เช่น นั้นได้ เพราะผู้บริหารก็คือบุุคคลธรรมดาจึงส่งผลให้ ครู โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์มีทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณฤทธิ์ สิทธิจันทร์ (2549 : 102 - 106) ได้ทำการศึกษาเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์และคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ กำจัด ชลสวัสดิ์ (2549 : 112 - 113) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา ทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญยานุช คลื่นแก้ว (2550 : 69 - 70) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหารตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลอุดรธานี พบว่า ครูรับรู้ต่อคุณลักษณะผู้บริหาร โรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งภาพรวมและรายด้าน โดยคุณลักษณะที่คาดหวังสูงกว่าคุณลักษณะที่เป็นจริง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ กนกกรานต์ คชชะ (2550 : 62 - 64) ได้ศึกษา

และเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี ตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าในภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริง ของผู้บริหาร โรงเรียน ตามทัศนะของครู โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า

3.1 คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหาร โรงเรียน ตามทัศนะของครู โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศชายและเพศหญิง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับกับสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร โรงเรียนมีการเสริมสร้าง ในการปฏิบัติงาน ต่อผู้ได้บังคับบัญชา ทั้งเพศหญิงและเพศชายอย่างเสมอภาคกัน อีกทั้งได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างดีจากผู้บังคับบัญชา หรืออาจเป็นเพราะครูผู้สอนเพศชายและเพศหญิงใน โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ มีความต้องการหรืออยากให้ผู้บริหารของตน ได้พัฒนาหรือปรับปรุงตนเองให้เป็นผู้บริหารมีคุณลักษณะที่เป็นจริง เป็นไปตามคุณลักษณะที่คาดหวังให้มากขึ้นในปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อเป็นการสนองตอบนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติ การศึกษา แห่งชาติ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้อง มีความรู้ มีความสามารถ มีคุณสมบัติครบถ้วน เป็นที่เคารพศรัทธาของผู้ร่วมงานและผู้ที่เกี่ยวข้องการที่ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่ดี ก็จะทำให้สามารถพัฒนาสถานศึกษาและจัดการ ศึกษาได้อย่างมีคุณภาพซึ่งสอดคล้องกับ สิปพนท์ เกตุทัต (2544 : 22) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการทำงาน เป็นที่เคารพศรัทธา ของผู้ร่วมงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กำจัด ชลสวัสดิ์ (2549 : 112 - 113) ได้ศึกษา คุณลักษณะของผู้บริหารที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของ ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ครูเพศชายและครูเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารที่เป็นจริง ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เทอดศักดิ์ ถวิล (2552 : 50 - 54) ได้ศึกษา คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่คาดหวังของผู้บริหารตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตภาคกลาง ตามตัวแปรเพศ พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3.2 คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหาร โรงเรียน ตามทัศนะของครู โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูส่วนใหญ่ซึ่งจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี/ เทียบเท่า มีครูจำนวนน้อยที่เรียนสูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครูที่มีระดับการศึกษาที่ ใกล้เคียงกัน จึงอาจทำให้มีมุมมองที่ไม่แตกต่างกัน อีกทั้งครูซึ่งปฏิบัติงานใน โรงเรียนเดียวกัน

มีผู้บริหารคนเดียวกัน ประเมินคุณลักษณะของผู้บริหารคนเดียวกัน จึงส่งผลให้ ครูโรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ มีทักษะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3.3 ทักษะของครูโรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ เกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านสังคม และด้านการบริหารงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 5 ปี ซึ่งต่างกับครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี ทำให้มุมมองและทักษะของครูผู้สอน โรงเรียนเทศบาล ด้านสังคม และด้านการบริหารงาน มีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริพันธ์ มั่นทน (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์การทำงานมีทักษะไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญยานุช คลื่นแก้ว (2550 : 69 - 70) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหารตามการรับรู้ของครู ใน โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ผลการวิจัย พบว่าผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหาร โรงเรียนเทศบาลอุดรธานี ตามการรับรู้ของครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 10 ปี และตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

4. การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียน ตามทักษะของครูโรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า

4.1 คุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียน ตามทักษะของครูโรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศชายและเพศหญิง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนเพศชายและเพศหญิงในโรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ มีความต้องการหรืออยากให้ผู้บริหารของตนได้พัฒนาหรือปรับปรุงตนเองให้เป็นผู้บริหารที่มีคุณลักษณะเป็นไปตามที่คาดหวังให้มากยิ่งขึ้นเหมือนกัน ทั้งนี้เพื่อเป็นการสนองตอบนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้อง มีความรู้ มีความสามารถ มีคุณสมบัติครบถ้วน เป็นที่เคารพศรัทธาของ ผู้ร่วมงานและผู้ที่เกี่ยวข้องการที่ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่ดี ก็จะทำให้สามารถพัฒนาสถานศึกษาและจัดการ ศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ จึงส่งผลให้ครูเพศชายและเพศหญิง มีทักษะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียน ในโรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ บุญยานุช คลื่นแก้ว (2550 : 69 - 70) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูใน โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

ผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียนเทศบาลอุดรธานี พบว่าครูเพศชายและเพศหญิงรับรู้ต่อคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียน ทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กำจัด ชลสวัสดิ์ (2549 : 112 - 113) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ผลการศึกษา พบว่า ครูผู้สอนเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เทอดศักดิ์ ถวิล (2552 : 50 - 54) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่คาดหวังของผู้นำนันทนาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตภาคกลาง ตามตัวแปรเพศ พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4.2 คุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียน ตามทัศนะของครู โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน มีเพียงด้านสังคมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ เป็นเพราะว่าครูส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี/เทียบเท่า มีครูจำนวนน้อยที่เรียนสูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งทำให้ทัศนะของครู โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ เกี่ยวกับคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรี นิลวิสุทธิ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้อำนวยการสถาบันอาชีวศึกษาตามความคาดหวังของผู้บริหารและครู - อาจารย์ ในกลุ่มภาคกลาง จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน

4.3 ทัศนะของครู โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ เกี่ยวกับคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะว่าประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 5 ปี ซึ่งต่างกับครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี ทำให้มุมมองและทัศนะของครู โรงเรียนเทศบาล ด้านสังคม มีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ สุพัตรา ฐณะปิยะ (2546 : 55) ได้กล่าวไว้ว่า ความต้องการของความรู้สึก การคิด การคาดคะเน หรือการคาดการณ์ล่วงหน้าในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การคิดในสิ่งที่ เป็นไปได้ถึงระดับผลงานที่บุคคลกำหนดหรือคาดหมายว่าจะทำได้ เป็นผลมาจากประสบการณ์เดิมของบุคคลที่มีความต้องการบางอย่างจากบางคน และความต้องการให้บางคนกระทำบางอย่างให้ตน และสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงอาจไม่ตรงกันเสมอไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญยนาท กลิ่นแก้ว (2550 : 69 - 70) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหาร

ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบ คุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียนเทศบาลอุดรธานี ตามการรับรู้ของครูที่มีประสบการณ์ ในการสอนต่ำกว่า 10 ปี และตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

5. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียนตามทัศนะของครู โรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า 1) ด้านวิชาการ ควรมี คุณลักษณะด้านวิชาชีพเป็นอย่างดี มีความรู้เรื่องต่างๆ ไป มีการทำงานเป็นระบบและสามารถ แก้ปัญหาได้ มีอุดมการณ์ในการทำงาน มีสติปัญญาฉลาดเฉลียวแหลม ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงาน คณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2546 : 112) กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านวิชาการว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจขอบข่ายเนื้อหาและหลักการบริหาร งานวิชาการ อย่างลึกซึ้งในขอบข่ายงานวิชาการต่อไปนี้ คือ หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนิเทศภายใน การวัดและประเมินผล และการประกันคุณภาพ การศึกษา และ เกตุทิวา แก้วสุด (2551 : 36) กล่าวถึง คุณลักษณะทางวิชาการของผู้บริหารว่า จะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ทางวิชาการทั่วไป มีทักษะการบริหารที่ดีเยี่ยมทั้งทางด้านการบริหาร งานวิชาการ มีความรู้ความสามารถด้านสื่อการเรียนการสอน มีความสามารถด้านการนิเทศ มีความสามารถในการวัดผลและประเมินผล มีความสามารถด้านแนะแนว มีประสบการณ์ เรื่อง หลักสูตรและการสอน มีความรู้ความเข้าใจเรื่องเทคโนโลยี และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ 2) ด้านคุณสมบัติส่วนตัว ควรมีคุณลักษณะเป็นผู้เสียสละ มีความกระตือรือร้น มีความน่าเชื่อถือ สุภาพอ่อนไหว ใจเย็น มีความน่านับถือเป็นที่รักของทุกคน สอดคล้องกับ สำนักงานรับรอง มาตรฐานและการประเมินคุณภาพสถานศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัย (2548 : 45) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีซื่อ หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร สอดคล้องกับ ปรีชา เพ็ชรฉกรรจ์ (2547 : 34) กล่าวว่า ผู้นำด้านคุณธรรมจริยธรรม คือ การที่ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความอดทนอดกลั้นและอดออม มีความเพียรมุ่งมั่นและตั้งใจปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี มีความเอื้อเฟื้อ เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ดำรงชีพอย่างเรียบง่าย เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ได้บังคับบัญชา มีคุณธรรมสูง มีเมตตากรุณา เอื้ออาทรต่อความเดือดร้อนของ ผู้อื่น สร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความซื่อสัตย์ สอดคล้องกับ สมพร สุทัศนีย์ (2548 : 420 - 421) ได้กล่าวถึงปัจจัย ที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของผู้บริหารทุกระดับ คือคุณลักษณะ ส่วนตัวค่านิยมบุคลิกสัมพันธ์ดังนี้ สุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน อิมเข้ม แจ่มใส ยินดีให้ความช่วยเหลือ ผู้อื่น รู้จักปรับตนให้เข้ากับผู้อื่นยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความเป็นกันเองอย่างเหมาะสม แก่กาลเทศะ มีความซื่อสัตย์ยอมยกย่องให้เกียรติผู้อื่น มีความจริงใจกับทุกคน ควบคุมอารมณ์ได้ เป็นที่ปรึกษาที่ดี มีความเสียสละเอื้อเฟื้อต่อแผ่ เอาใจใส่ผู้อื่น เข้าใจและเห็นใจผู้อื่น มีน้ำใจ

มีอัคราษยตี (รู้จักทักทายผู้อื่นก่อน) มีความเกรงใจ เอาใจเขามาใส่ใจเรา รู้จักให้กำลังใจผู้มีทุกข์

3) ด้านสังคม ควรมีคุณลักษณะ ให้คำปรึกษาแก่ผู้อื่นได้ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคคลอื่น มีน้ำใจช่วยเหลือสังคมทุกอย่างเท่าที่จะทำได้ โดยเฉพาะความเสียสละเพื่อส่วนรวม เป็นผู้มีสติปัญญาฉลาดและมีไหวพริบ สอดคล้องกับ เสนาะ ดิยาว (2544 : 9) ได้กล่าวไว้ว่า การทำงานกับคนและโดยอาศัยคน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ต้องอาศัยการมีมนุษยสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีความเป็นผู้นำ สามารถทำงานเป็นทีม สอดคล้องกับ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2548 : 3) กล่าวว่า ผู้บริหารควรมีคุณลักษณะทางด้านสังคมที่ดี มีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในมิติของการมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นว่า บทบาทของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมในการบริหารส่วนท้องถิ่น ได้แก่ บทบาทในการส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น การส่งเสริมความเข้มแข็งของท้องถิ่น การร่วมกับท้องถิ่นเพื่อการสร้างเสริมความสัมพันธ์ของคนในท้องถิ่น การสร้างคณากรรับการบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อการนำท้องถิ่นไปสู่ความเจริญ เช่น การสร้างกระแสความต้องการ การสร้างกระแสผลักดันการรวมพลังของของคนในท้องถิ่น การจัดระเบียบของท้องถิ่น การส่งเสริมเอกลักษณ์ของท้องถิ่นบทบาทในการร่วมแก้ปัญหาของท้องถิ่นและบทบาทในฐานะเป็นองค์กรที่ดีของการบริหารส่วนท้องถิ่น เป็นต้น 4) ด้านการบริหารงาน ผู้บริหารควรมีคุณลักษณะ มีความรับผิดชอบหน้าที่ กำเนินถึงผลประโยชน์ของโรงเรียน แสวงหาวิธีใหม่ๆ เพื่อให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับ พรนพ พุกกะพันธ์ (2544 : 43) ได้กล่าวไว้ว่าในการบริหารงานของสถานศึกษาจากผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความสามารถด้านวิชาการแล้วผู้บริหารต้องมีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาด้วยการบริหารสถานศึกษาจึงจะได้ผลและประสบความสำเร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น สามารถปฏิบัติงานได้ แนะนำได้ ต้องมีเทคนิคการจูงใจที่ดี เมื่อเกิดปัญหาต้องสามารถเผชิญหน้ากับปัญหาต่างๆ และสามารถตัดสินใจในการหาแนวทางแก้ไขอย่างรวดเร็วและถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2547 : 17 - 19) กล่าวว่า ในการบริหารสถานศึกษาผู้บริหารจะต้องใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนให้บุคลากรเกิดความมุ่งมั่นพัฒนา จัดกิจกรรมหลากหลายเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาโรงเรียน และประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับ ผลการวิจัยสอดคล้องกับ สมศักดิ์ เจริญพานิชเสรี (2546 : 1) ที่ได้กล่าวไว้ว่าความสามารถในด้านการบริหารจัดการที่ผู้บริหารพึงมีคือ การมีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการทั้งคนและงาน ซึ่งจะส่งผลให้ผู้บริหารจัดการและวางแผนงานทุกด้านในโรงเรียนได้อย่างเป็นระบบ มีความสามารถวัดและประเมินผลงานได้อย่างครอบคลุม และมีประสิทธิภาพพร้อมทั้งรายงานหน่วยงานต้นสังกัดได้ทันตามกำหนดเวลา มีระบบสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันและทันสมัย

ข้อเสนอแนะ

การทำวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียน ตามทัศนะของครูโรงเรียนเทศบาล จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

สำนักงานเขตพื้นที่ควรกำหนดแนวนโยบายในการพัฒนาผู้บริหาร โดยการกระตุ้นเพื่อผลักดันให้ผู้บริหารสถานศึกษาสนใจในข้อค้นพบที่ได้จากงานวิจัย โดยนำปัญหาในตัวบ่งชี้ที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำคือด้านการบริหาร นำมาทบทวนและตั้งประเด็นรายละเอียดเพื่อค้นหาความชัดเจนในการพัฒนาต่อไป รวมทั้งข้อเสนอแนะจากครูโรงเรียนเทศบาลทั้ง 4 ด้าน คือ

1. ด้านวิชาการ ผู้บริหารควรเป็นผู้ใฝ่หา ความรู้ เข้ารับการอบรมสัมมนาตลอดเวลาคควรขยันในการติดตามประเมินผลงาน ที่มอบหมายให้ผู้อื่นรับผิดชอบ เพื่อทราบความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค
2. ด้านคุณสมบัติส่วนตัว ผู้บริหารควรรู้จักการครองตน การครองคนและการรู้จักครองงาน ผู้บริหารควรมีเวลาที่จะทุ่มเทในการทำงานและได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว โดยการให้เวลา โอกาสในการทำงานอย่างเต็มที่
3. ด้านสังคม ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม ต่อผู้ร่วมงาน ตรงไปตรงมา ใครทำดีขอมได้ดี ใครทำไม่ดีควร ได้รับผลกระทบ
4. ด้านการบริหารงาน ผู้บริหารควรมีความเมตตาปรานี รู้จักให้อภัย เมื่อเกิดการผิดพลาดจากการทำงาน (ผิดพลาดมากกลายเป็นผิดพลาดน้อย ผิดพลาดน้อยก็แก้ไข)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร จังหวัดอื่น ๆ
2. ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาตนเองผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ควรศึกษาเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ซึ่งวิสัยทัศน์ของผู้บริหารจะเป็นตัวกำหนดให้มีการพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรม
4. ควรศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการบริหารงานทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา